

obžalovaného Václava M-a, pokud se zmiňuje o zkušenostech K-ových a o jeho spolehlivosti. Aniž by proto bylo třeba podrobně se zabývat všemi výtkami zmateční stížnosti, bylo zrušiti rozsudek z naznačených důvodů jednak jako právně vadný, jednak jako neúplný a tak zmatečný podle § 281 čís. 9 písm. a), čís. 5 tr. ř., a to za souhlasu generální prokuratury podle § 5 novely k tr. ř. čís. 3/1878 ř. zák. již při neveřejné poradě, a věc vrátiti soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Kdyby ovšem nalézací soud, doplně řízení v oněch směrech, dospěl k úsudku, že obžalovaný s ohledem na okolnosti případu nemohl důvodně předpokládati, že Josef K. má potřebné znalecké vědomosti i zkušenosti k bezvadnému provedení daného mu příkazu, nebo že stěžovatel v tomto směru mohl míti aspoň závažné pochybnosti, bude se mu podle toho, co uvedeno, obíratí otázkou, zda stěžovatel dostal své povinnosti v takovém případě mu náležející, by dostačující kontrolou jakož i včasnými opatřeními a radou pomáhal při provedení nařízeného stavebního úkonu, při čemž by ovšem padalo na váhu seznání obžalovaného, že K-ovi v souzeném případě vůbec nenařídil, by klenbu podepřel, že chodil na bourání dohlížeti dva až třikráte týdně, že osudného dne na staveništi nebyl, a že ho K. toho dne o postupu práce ještě nezpravil.

Čís. 3997.

Při zločinu zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. zák. nesejde na tom, zda pachatel (kancelářský pomocník exekučního soudu) byl podle svých služebních předpisů oprávněn a povinen přijímatí peníze (od dlužníků); stačí, že ten, kdo mu peníze dal, takové oprávnění u něho (omylem) předpokládal.

Vrchností ve smyslu § 187 tr. zák. jest státní zastupitelství, nikoli však soud, pokud je vybaven výlučně civilní pravomocí.

K vyloučení beztrestnosti podle § 187 tr. zák. jest třeba, by se vrchnost dověděla o konkrétním provinění pachatelově; nestačí pouhá možnost, že se pachatel kromě provinění vrchnosti známých dopustil snad ještě dalších zpronevěr, o nichž se vrchnost nedověděla a pro něž nebylo prozatím důvodu, pachatele podezřívati.

K vyloučení beztrestnosti podle §§ 187, 188 písm. b) tr. zák. není třeba, by pachatel, který nedodržel lhůtu určenou narovnáním, právě poškozeným byl udán, stačí, že se vůbec vrchnost, třeba i od třetí osoby dověděla o tom, že pachatel zpronevěru spáchal a narovnání nedodržel.

Podstatou přestupku podle § 320 f) tr. zák. jest, že v úmyslu oklamati (nikoli poškoditi) třetí osobu byla veřejná listina napodobena a tak vyvoláno zdání, že pochází od veřejného orgánu povolaného ji vystaviti, nebo že ve veřejné listině, povolaným orgánem vystavené, byla předsevzata svémocně změna.

Padělání veřejné listiny podle § 320 f) tr. zák. či podvod (§§ 197, 461 tr. zák.)?

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1930, Zm I 580/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 6. května 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. zák. a přestupkem padělání veřejné listiny podle § 320 f.) tr. zák., zrušil tento výrok jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), b, a 10 § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Stěžovatel byl ve třech případech uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. zák., při čemž rozsudek zjišťuje, že obžalovaný jako kancelářský pomocník u okresního exekučního soudu v Praze nebyl sice oprávněn přijímati peníze, ale byl povinen vymáhajícím věřitelům odvésti peníze, které mu byly »takovým způsobem« odevzdány. Jakým způsobem mu byly odevzdány, rozsudek v případech Josefa T-a a Karla Ž-ého nezjišťuje, v případě Antonína Z-y uvádí, že manželka dlužníkova přišla v den před prodejem k exekučnímu soudu a odevzdala obžalovanému příslušné peníze, když se jí nabídla, že může peníze u něho složit a že vše zařídí, by exekuce byla zrušena. Zmateční stížnosti jest přisvědčiti, pokud, dovozujíc, že dlužníci podle způsobu výplaty nemohli obžalovaného pokládati za oprávněna přijímati peníze, vytýká tomuto výroku zmatečnost s hlediska číslo 10 § 281 tr. ř. Jest ovšem správné, že při zločinu zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. zák. nesejde na tom, zda obžalovaný byl podle svých služebních předpisů oprávněn a povinen přijímati peníze od dlužníků, nýbrž že stačí, že ten, kdo mu dal peníze, oprávnění to u něho, třebaže snad omylem, předpokládal; jestli důvodem trestnosti podle § 181 tr. zák. okolnost, že pachatel porušil svým činem zvláštní a zvýšenou důvěru, kterou mu proti jiným propůjčuje jeho veřejný úřad. Leč právě tuto pro přísnější kvalifikaci podle § 181 tr. zák. rozhodnou okolnost, zda mu řečené osoby peníze vyplatily v předpokladu, že je k jich přejímání mocí svého úřadu oprávněn, rozsudek, jak shora dovozeno, nezjišťuje, ano ohledně T-a a Ž-ého vůbec není uvedeno, kde, kdy a za jakých předpokladů mu byly peníze odevzdány, a skutečnost, že v případě Z-y peníze mu svěřeny byly »u exekučního soudu«, ještě nevylučuje, že mu nebyly odevzdány za onoho předpokladu. Podle zjištění rozsudku byla by tedy možná i kvalifikace podle mírnějšího ustanovení § 183 tr. zák., a jest proto rozsudek právně mylným, pokud na tomto nedostatečném podkladě podřadil čin skutkové podstatě § 181 tr. zák.

Z moci úřední se k tomu připomíná, že bude při novém přelíčení, bez něhož nelze se v souzené trestní věci obejít, uvažovati nalézacímu soudu o případných předpokladech beztrestnosti podle § 187 tr. zák. v případech »T.« a »Z.«. Jak z kárného spisu vysvítá, bylo trestní oznámení proti obžalovanému učiněno státnímu zastupitelství dne 20. října

1928, při čemž byly připojeny opisy protokolů sepsaných u exekučního soudu v Praze, z nichž vysvítá, že vyšlo najevo jen podezření ze zpronevěry v případě Karla Ž-ého. O dalších zpronevěrách v případech T. a Z. dovědělo se státní zastupitelství až přípisem došlým dne 6. listopadu 1928, k němuž je připojen protokol Antonína Z-y a Dr. G-a, zmínivšího se i o případě T. Leč není vyloučeno, že v tuto dobu byla již, jak z téhož protokolu Dr. G-a vysvítá, škoda v případech T. a Z. nahrazena tím způsobem, že již 24. října 1928 byly příslušné částky vymáhajícím věřitelům zaslány. O všech těchto okolnostech bude nalézacímu soudu uvažovati při řešení otázky beztrestnosti podle § 187 tr. zák., a bude si soud při tom musiti uvědomiti, že vrchností ve smyslu § 187 tr. zák. jest ovšem státní zastupitelství, nikoli však soud, pokud je vybaven výlučně civilní pravomocí; že dále k vyloučení beztrestnosti jest třeba, by se vrchnost dověděla o konkrétním provinění pachatelově, v souzeném případě o konkrétním faktu zpronevěry a, že nestačí pouhá možnost, že se pachatel kromě provinění vrchností známých dopustil snad ještě dalších zpronevěr, o nichž se vrchnost nedověděla a pro něž nebylo prozatím důvodů, pachatele podezřívati. Zastává-li stížnost ohledně účinné litoosti stanovisko, že beztrestnost nastala podle § 188 tr. zák. z důvodu, že právní zástupce obžalovaného již v létě 1928 uzavřel s poškozenými narovnání toho obsahu, že obžalovaný nahradí škodu do 15. října 1928 a že nebrání beztrestnosti podle § 187 a 188 tr. zák., pokud obžalovaný nahradil škodu až později, dne 24. října 1928, poněvadž »poškození ho potom neudali« (§ 188 b) tr. zák.), stačí připomenouti, že není třeba, by pachatel, který nedodržel lhůtu, právě poškozeným byl udán, nýbrž že padne výhoda § 187 a 188 tr. z. i, když se vůbec vrchnost, třebaš i od třetí osoby dověděla o tom, že obžalovaný zpronevěru spáchal a narovnání nedodržel. Zda snad již před tím, než se vrchnost dověděla o podezření, bylo obžalovanému Dr. G-em sjednáno prodloužení prošlé lhůty, nanejvýš v případě »Ž.«, nelze z protokolu Dr. G-a seznati, a muselo by to soudem býti přesně zjištěno, ana by takovým postupem nebyla beztrestnost podle § 187 a 188 tr. z. zrušena. Pokud posléze zmáteční stížnost vytyká rozsudku zmátečnost ohledně zjištění, zda se obžalovaný hájil ztrátou peněz, budiž podotčeno, že ovšem formální vada stížností vytknutá tu jest, že by však i případná ztráta peněz nemohla omlouvat zpronevěry obžalovaným spáchané, pokud by nebylo současně prokázáno, že obžalovaný již v době svémocného nakládání se svěřenými penězi měl po ruce stejnorodou a rovnocennou úhradu, takže byl kdykoli s to, by dodatečně příkazu věřitelů vyhověl.

Obžalovaný byl kromě toho uznán vinným i přestupkem § 320 f) tr. zák., spáchaným ve dvou případech dne 12. dubna 1928. Podstatou tohoto přestupku, o němž soud ani neuvažoval, zda nepominul promlčením, ana promlčecí lhůta činí tři měsíce a odpovědný výslech obžalovaného byl zařízen až v prosinci 1928, — jest, že v úmyslu oklamati, nikoli poškoditi třetí osobu byla buď veřejná listina napodobena a tak vyvoláno zdání, že pochází od veřejného orgánu povolného ji vystaviti, nebo že ve veřejné listině, povolným orgánem vystavené, byla před-

sevezata svémocně změna. Ani to ani ono se tu nestalo. Veřejná listina, soudní protokol v exekučním řízení, byl, ať jej již sepsal kancelářský úředník F. nebo obžalovaný, řečeným kancelářským orgánem podepsán; nejde tedy o padělanou listinu veřejnou, nýbrž o pravou veřejnou listinu, příslušným veřejným orgánem řádně podepsanou, jejíž obsah však může býti nesprávný. Takovou činnost by bylo, jak zmateční stížnost uvádí, kvalifikovati jako podvod podle § 197 nebo 461 tr. zák., pokud by ovšem byly zjištěny lstivost jednání a poškozovací úmysl obžalovaného, jakož i možnost vzniku škody. O těchto náležitostech se rozsudek blíže nevyslovuje; proto ani v této příčině nelze zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé. Připomíná se, že v souzeném případě jest v popředí otázka, zda oním, po případě podvodným jednáním stranám v příslušných exekučních věcech mohla a měla býti způsobena hmotná škoda; ne-li, nebylo by ani lze sestrojiti poškození jakéhosi práva státu, vykonávati spravedlnost, an soudní výkon exekuce a hmotný zájem strany na řádném tomto výkonu tak úzce souvisejí, že jedno od druhého v tomto případě oddělití nelze, takže by ani poškození onoho práva státu nemohlo přijíti v úvahu, pokud by nebyl možný vznik hmotné škody vymáhajícím věřitelům.

Čís. 3998.

Pod pojem »veřejného úřadu« spadají i soudy všech stolic bez rozdílu, zda jde o jejich činnost správní či o jejich působnost v oboru nalézání práva, o výkon spravedlnosti.

Předpis prvního odstavce čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 není předpisem jen podpurným, připouštějícím soudní stíhání pachatele z úřadu jen tehdy, jde-li o urážku směřující jen proti veřejnému úřadu samému a nikoli snad i proti určitému úředníku.

Byl-li urážkou dotčen nejen veřejný úřad, nýbrž zároveň i úředník, lze pachatele stíhati nejen pro urážku dotyčného úředníka, a to po případě podle třetího odstavce čl. V. onoho zákona, nýbrž i z úřadu pro urážku úřadu podle prvního odstavce.

Jest na zodpovědném redaktoru, by v případě nemoci nebo jiné překážky učinil vhodné opatření dostatečné k tomu, by do tiskopisu nebyl pojat článek, jehož pojetí do tiskopisu neschválil, a opatření, by tiskopis se závadným obsahem nebyl tištěn, zejména však rozšiřován. Opomenutí v tomto směru jest již o sobě zanedbáním povinné péče podle čl. III. zákona čís. 142/1868 ř. zák. (podle § 6 tisk. nov. čís. 124/1924 sb. z. a n.).

Jen překážka naprosto nepředvídaná, pro kterou jeho jinak vhodná opatření selhala, zprošťuje odpovědného redaktora zodpovědnosti za zanedbání povinné péče. Velké bolesti nejsou však o sobě s to, by ho této povinnosti zprostily, aniž jeho, napotomním vývinem jeho nemoci vyvrácená naděje, že bolesti brzy přestanou a že bude v nejkratší době zase s to, by své povolání vykonával.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1930, Zm I 817/29).